

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PRZEDMIOTU EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA ZGODNIE Z PODSTAWĄ PROGRAMOWĄ ORAZ PROGRAMEM NAUCZANIA (Jarosław Słoma, „Żyję i działam bezpiecznie” - III etap edukacyjny)

I. Wymagania opracowane na podstawie:

1. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w szkołach oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.
2. Programu nauczania Edukacji dla bezpieczeństwa.
3. Podstawy programowej kształcenia ogólnego z Edukacji dla Bezpieczeństwa.
4. Statutu szkoły.

II. Przedmiotem oceny są:

1. Wiedza i umiejętności wynikające z podstawy programowej nauczania Edukacji dla bezpieczeństwa oraz wymagań programu nauczania.
2. Aktywność i systematyczność.
3. Wysiłek wkładany przez ucznia

III. Ocenie podlegają:

1. Sprawdziany z zakresu materiału programowego obejmującego więcej niż trzy ostatnie lekcje, zapowiedziane z tygodniowym wyprzedzeniem. Uczeń ma prawo do poprawy sprawdzianu. Poprawę uczeń może napisać w przeciągu dwóch tygodni od daty trzymywania oceny.
2. Zadania praktyczne (np. pierwsza pomoc) z zakresu materiału programowego, które nie są zapowiadane i obejmują trzy ostatnie lekcje.
3. Kartkówki, które nie są zapowiadane i obejmują trzy ostatnie lekcje.
4. Prace domowe.
5. Odpowiedzi ustne.
6. Aktywność na lekcji.
7. Praca w grupie.

IV. Kryteria i sposoby oceniania:

1. W pisemnych formach sprawdzania wiadomości i umiejętności ustala się następujące kryteria ocen wyrażone w procentach:

Stopień celujący - 96% i powyżej

Stopień bardzo dobry – między 86 – 95%

Stopień dobry – między 71% - 85%

Stopień dostateczny – między 51 – 70%

Stopień dopuszczający – między 40 – 50%

Stopień niedostateczny – Poniżej 40%

V. Wymagania dotyczące egzaminu podwyższającego ocenę:

Wymogiem do złożenia podania o egzamin podwyższający ocenę jest konieczność napisania przez ucznia wszystkich wymaganych sprawdzianów.

VI. Szczegółowe zasady okresowego podsumowania osiągnięć edukacyjnych:

1. Na początku roku szkolnego uczniowie zostają poinformowani przez nauczyciela o zakresie wymagań z Edukacji dla bezpieczeństwa, obowiązującym w danym roku (zakres wiadomości i umiejętności, które należy mieć opanowane na koniec roku szkolnego) oraz o sposobie i zasadach oceniania z przedmiotu.
2. Nieobecność ucznia na lekcji zobowiązuje go do uzupełniania materiału we własnym zakresie.
3. Na lekcji uczeń może być oceniony za pracę na lekcji: odpowiedź, aktywność, wykonywane ćwiczenia lub brak pracy.
4. Korzystanie przez ucznia w czasie sprawdzianów, kartkówek i innych form sprawdzania wiedzy z niedozwolonych przez nauczyciela pomocy stanowi podstawę do wystawienia oceny niedostatecznej.
5. Uczeń, który był nieobecny na sprawdzianie, zalicza go w terminie ustalonym z nauczycielem.
6. Kartkówki nie podlegają poprawie.
7. Ocenę semestralną i roczną nauczyciel wystawia na podstawie ocen częściowych uzyskanych przez ucznia.
8. Uczeń jest zobowiązany przygotować się do lekcji z 3 ostatnich tematów.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z Edukacji dla bezpieczeństwa.

Wymagania na oceny śródroczne (I półrocze) obejmują wymagania z działów od I do II włącznie, zaś na oceny roczne obejmują wszystkie wymagania z działów od I do IV włącznie (cały rok szkolny).

Temat lekcji i liczba godzin	Treści nauczania	Wymagania edukacyjne (kategoria celów)		Punkty podstawy programowej
		podstawowe (P)	ponadpodstawowe (PP)	
		Uczeń:	Uczeń:	
1. Alarmowanie i ewakuacja 2 h	- System wykrywania i alarmowania, aplikacje systemów ostrzegania o zagrożeniach lokalnych - Rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych, środki alarmowe - Zasady zachowania się po ogłoszeniu alarmu - Ewakuacja w szkole – ogólne zasady ewakuacji z budynków - Przeciwdziałanie panice	- informuje, z jakich systemowych źródeł otrzyma informacje o zagrożeniach - definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych - wymienia podstawowe środki alarmowe - opisuje kluczowe elementy szkolnej instrukcji ewakuacji: - sygnały i środki alarmowe - drogi ewakuacji, wyjścia ewakuacyjne - znaki ewakuacyjne - miejsce zbiórki ewakuowanej ludności - zasady zachowania się podczas ewakuacji ze szkoły (internatu) - uczestniczy w próbnej ewakuacji	- omawia ogólne zasady ewakuacji - różnicuje stopnie ewakuacji - potrafi zainstalować w telefonie komórkowym dostępny w miejscu zamieszkania system ostrzegania o lokalnych zagrożeniach	II.3.1. II.3.4. II.3.5.
R. 1. Podstawy pierwszej pomocy				
2. Podstawowe wiadomości z zakresu pierwszej pomocy	- Obowiązek (prawny i moralny) udzielania pierwszej pomocy BLS/KPP/MCR - Łańcuch przeżycia - Rola układu oddechowego, układu krążenia i układu	- podaje definicję i wymienia cele oraz zadania pierwszej pomocy - opisuje prawny i moralny obowiązek udzielania pierwszej pomocy - wymienia działania z zakresu pierwszej pomocy	- omawia znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia; przedstawia jego rolę - opisuje następstwa zaburzeń czynności układów: oddychania, krążenia i nerwowego	III.1. III.2. III.3. III.4. III.5. II.3.5.

1 h	nerwowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych • Stan nagłego zagrożenia zdrowotnego, przyczyny szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia • Aplikacje telefoniczne przydatne w ratownictwie • Apteczka pierwszej pomocy	• opisuje rolę układów: oddychania, krążenia i nerwowego w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu • potrafi rozpoznać osobę w stanie zagrożenia życia : • wyjaśnia pojęcie „stan zagrożenia życia” • wskazuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia • opisuje wyposażenie apteczki pierwszej pomocy; wymienia przedmioty, jakie powinny się znaleźć w apteczce, np. domowej, samochodowej, turystycznej	wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych • omawia znaczenie „złotej godziny” dla losu poszkodowanych	III.7. III.9. III.10 III.8.
3. Postępowanie na miejscu zdarzenia 1 h	• Bezpieczeństwo: świadka, ratownika, poszkodowanych, miejsca zdarzenia • Środki ochrony osobistej dla ratownika • Bezpieczne zdejmowanie rękawiczek jednorazowych • Wzywanie profesjonalnej pomocy – numery alarmowe, treść komunikatu • Transport poszkodowanych • Wywiad SAMPLE	• opisuje zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia, w tym: ○ unikania narażania własnego zdrowia i życia ○ oceniania własnych możliwości ○ rozpoznawania potencjalnych źródeł zagrożenia w kontakcie z poszkodowanym ○ wskazywania sposobu zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi – stosowania uniwersalnych środków ochrony osobistej • prawidłowo wzywa pomoc: ○ wymienia nazwy służb ratunkowych I podaje ich numery alarmowe ○ wyjaśnia, kiedy należy wezwać pomoc i w jaki sposób przekazać informacje o zdarzeniu • podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym i wodnym, przestrzeniach podziemnych, lasach	• podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy • przeprowadza wywiad ratowniczy SAMPLE opisuje podstawowe sposoby transportu poszkodowanych z miejsc niebezpiecznych • opisuje transportowe sposoby ewakuowania poszkodowanych z zagrożonych miejsc, dobierając odpowiedni sposób do typologii urazów	II.3.5. III.9. III.4. III.6. III.7. III.8. III.9.

4. Pomoc osobie nieprzytomnej 2 h	- Ocena przytomności poszkodowanego - Przyczyny i objawy utraty przytomności - Przewracanie poszkodowanego na plecy (jeśli leży w innej pozycji) - Udrażnianie dróg oddechowych - Ocena oddechu - Pozycja bezpieczna - Ochrona termiczna i kontrolowanie stanu poszkodowanego - Pierwsza pomoc w przypadku omdlenia	- opisuje zasady postępowania z osobą nieprzytomną: - wymienia objawy utraty przytomności - wymienia przedomdleniowe objawy zwiastujące - ocenia przytomność poszkodowanego - ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund) - wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej - udrażnia drogi oddechowe rękoćnym czoło-żuchwa - układa osobę nieprzytomną na plecach i w pozycji bezpiecznej - zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej	- wymienia i opisuje poszczególne ogniwa łańcucha przeżycia - wymienia najczęstsze przyczyny utraty przytomności i omdleń - wymienia typowe objawy zwiastujące/poprzedzające omdlenie - wskazuje przyczyny uzasadniające pozostawienie osoby nieprzytomnej w pozycji zastanej - wskazuje najprostsze sposoby samopomocy w przypadku wystąpienia objawów zwiastujących omdlenie	III.6. III.7. III.8. III.11.
5. Resuscytacja krążeniowo – oddechowa 2 h	- Definicja resuscytacji krążeniowo--oddechowej - Przyczyny i typowe objawy nagłego zatrzymania krążenia (NZK) - Podstawowe zabiegi resuscytacyjne u dorosłych, dzieci i niemowląt (algorytm) - Obsługa automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED)	- wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej : - wyjaśnia pojęcie „nagle zatrzymanie krążenia”; wymienia jego oznaki - podaje przykłady zdarzeń, w których dochodzi do nagłego zatrzymania krążenia - opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u osoby dorosłej z dbałością o własne bezpieczeństwo - wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości	- wyjaśnia, w jakich sytuacjach można przeprowadzić resuscytację z wyłącznym uciskaniem klatki piersiowej - opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u niemowląt i dzieci - praktycznie wykorzystuje automatyczny defibrylator AED w sytuacjach symulowanych - przedstawia aplikacje telefoniczne, służące usprawnieniu i przyspieszeniu dotarcia do najbliższej lokalizacji AED	III.12

		- o omawia uniwersalny algorytm postępowania w nagłym zatrzymaniu krążenia - o wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie i we współpracy z drugą osobą - o opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) ; wyjaśnia jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej - o opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych z użyciem AED		
6. Ciało obce w organizmie 1 h	• Pierwsza pomoc w przypadku zadławienia u dorosłych • Pierwsza pomoc w przypadku zadławienia u niemowląt i dzieci • Zapobieganie zadławieniom u dzieci • Ciało obce w: - o oku - o uchu - o skórze • Opatrywanie rany z ciałem obcym	• wykonuje podstawowe czynności pierwszej pomocy w zadławieniu : - o wyjaśnia pojęcie i mechanizm zadławienia - o omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia - o wykonuje na manekinie/ kamizelce szkoleniowej rękoczojny ratunkowy w przypadku zadławienia - o wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci - o opatruje rany z tkwiącym w nich ciałem obcym	• proponuje działania zapobiegające zadławieniu w typowych sytuacjach życia codziennego • opisuje działania ratownicze w przypadku ciała obcego w oku, uchu, nosie	III.13
7. Rany i krwotoki 2 h	• Rodzaje ran i krwotoków • Wstrząs krwotoczny • Opatrunki osłaniające i uciskowy w obrębie różnych części ciała • Bandażowanie	• różnicuje rany i krwotoki • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć	• wykonuje podstawowe opatrunki osłaniające w obrębie głowy i tułowia • zakłada opatrunek uciskowy na rany w obrębie głowy i tułowia • omawia okoliczności i sposób zakładania opaski uciskowej	III.6. III.8 III.19

	Środki zastępcze służące do opatrywania ran	opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn - wykonuje trzy podstawowe obwoje bandażem (śrubowy, kolisty, żółwiowy) - wykonuje opatrunek osłaniający i uciskowy na ranę w obrębie kończyny - opisuje zagrożenia dla życia związane z utratą dużej ilości krwi w krótkim czasie (wstrząs krwotoczny) - omawia zasady postępowania przeciwwstrząsowego - omawia skuteczne sposoby tamowania krwawienia z nosa, przewodu pokarmowego - omawia zasady opatrywania ran przy urazach czaszkowo – mózgowych, ranach brzucha i klatki piersiowej	- proponuje zastosowanie zastępczych środków opatrunkowych - zna zasady pierwszej pomocy w sytuacji wystąpienia zagrożenia z użyciem broni konwencjonalnej: a) zna definicję masywnego krwotoku, b) stosuje stazę taktyczną, c) umie zatamować krwotok przy pomocy opaski improwizowanej, d) potrafi zatamować krwotok przy użyciu opatrunku uciskowego e) potrafi zatamować krwotok z trudno dostępnych miejsc: pachy, pachwiny, szyja	
8. Urazy kości i stawów 2 h	- Typowe objawy urazów kości i stawów - Opatrywanie złamań, skręceń i zwichnięć - Sposoby unieruchamiania kończyn za pomocą bandaża, chusty trójkątnej, dostępnych materiałów - Postępowanie ratownicze w przypadku urazów kręgosłupa - Zapobieganie urazom przy pracy, w sporcie i podczas rekreacji	- wymienia objawy najczęstszych obrażeń narządu ruchu - opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn - omawia i stosuje zasady unieruchamiania złamań kości długich i stawów (zasada Potta) - w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji; wykorzystuje dostępny sprzęt do unieruchomienia złamanej kończyny - wymienia sytuacje, w jakich może dojść do urazów kręgosłupa - omawia zasady postępowania z poszkodowanymi, u których podejrzewa się urazy kręgosłupa	wyjaśnia cel doraźnego unieruchamiania kończyny (ograniczenie ruchu, złagodzenie bólu, ograniczenie ryzyka pogłębiania urazu, umożliwienie bezpiecznego transportu) opisuje przykłady powikłań wynikających z urazu kręgosłupa	III.6. III.8 III.14

		• przedstawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa • wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, pracy		
9. Oparzenia i odmrożenia 1 h	• Oparzenia termiczne i chemiczne – okoliczności, objawy, pierwsza pomoc • Udar słoneczny i udar cieplny – objawy, pierwsza pomoc • Wychłodzenie i odmrożenie – przyczyny, pierwsza pomoc • Zapobieganie oparzeniom (środowisko domowe, małe dzieci)	• opisuje typowe okoliczności i objawy wystąpienia udarów termicznego i słonecznego • omawia sposoby udzielania pierwszej pomocy w przypadku udau słonecznego i termicznego • wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach: - wyjaśnia pojęcie „oparzenie” - wymienia przyczyny i rodzaje oparzeń - omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego i chemicznego - demonstruje metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyn • wyjaśnia na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w przypadku odmrożeń i znacznego wychłodzenia organizmu	• podaje przykłady sposobów zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci • proponuje działania zapobiegające odmrożeniom i nadmiernemu wychłodzeniu organizmu • szacuje powierzchnię oparzeń u dorosłych i dzieci • proponuje działania zapobiegające wystąpieniu udarów słonecznego i termicznego	III.6. III.8 III.15
10. Inne groźne przypadki 2 h	• Pierwsza pomoc w przypadku: ○ zawału serca ○ udaru mózgu ○ napadu padaczkowego ○ hipo- lub hiperglikemii ○ zatrucia (pokarmowego, gazem, środkami psychoaktywnymi, alkoholem, lekami) ○ tonięcia ○ porażenia prądem ○ ukąszenia ○ użądlenia	• opisuje sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadku : ○ zawału serca ○ udaru mózgu ○ napadu duszności/ napadu astmy oskrzelowej ○ porażenia prądem ○ ukąszenia lub użądlenia ○ pogryzienia przez zwierzęta ○ napadu padaczkowego ○ hipo lub hiper glikemii • wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy we wstrząsie :	• stosuje schemat diagnostyczny FAST i prawidłowo interpretuje informacje zebrane przy jego pomocy • odtwarza etapy pomocy w podtopieniach; w sytuacji symulowanej podejmuje czynności pierwszej pomocy po wydobyciu poszkodowanego z wody (pozycja bezpieczna, zapobieganie zachłyśnięciu i wychłodzeniu) • wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom w zbiornikach wodnych omawia różnice między podtopieniem a utonięciem	III.6. III.8. III.16. III.17. III.18.

	○ wstrząsu anafilaktycznego ○ astmy	○ wymienia najważniejsze przyczyny wstrząsu ○ opisuje wynikające z niego zagrożenia ○ -stosuje zasady postępowania przeciwwstrząsowego (ułożenie, ochrona przed wychłodzeniem, wsparcie psychiczne poszkodowanego) • opisuje sytuacje, w jakich dochodzi do tonięcia; omawia zagrożenia związane z wodą • rozumie, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w zatruciach : ○ omawia zatrucie tlenkiem węgla (czadem), lekami i środkami odurzającymi; wymienia ich objawy ○ opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla, gazami toksycznymi ○ w sytuacji symulowanej podejmuje prawidłowe działania wobec osoby, u której podejrzewa się zatrucie		
R. 2. Zagrożenia i działania ratownicze				
11. Rodzaje zagrożeń i ochrona przed nimi 1 h	• Zagrożenia czasu pokoju i czasu wojny • Klasyfikacja zagrożeń ze względu na podmiot (zagrożenia bezpieczeństwa osobistego i zbiorowego); źródła zagrożeń • Systemy zapewniające bezpieczeństwo wewnętrzne: Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy, Państwowe	• rozpoznaje zagrożenia i ich źródła • rozróżnia zagrożenia czasu pokoju i zagrożenia czasu wojny • wymienia nazwy formacji służb działających na rzecz zwalczania skutków zagrożeń • wymienia elementy systemowych rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo państwa i obywateli (Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy –KSRG, Państwowe Ratownictwo Medyczne – PRM)	• wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego • charakteryzuje działalność społecznych podmiotów ratowniczych, w tym: OSP, GOPR, TOPR • wyjaśnia zadania tych podmiotów	I.1.8. I.1.10. II.1.3. II.1.4. II.1.5

	Ratownictwo Medyczne; rola i zasady funkcjonowania PSP i PRM Zadania OSP, GOPR, TOPR, WOPR itp.	wymienia społeczne podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń		
12. Pożary 1 h	- Zagrożenia pożarowe w domu i szkole - Typowe zagrożenia zdrowia i życia w czasie pożaru - Postępowanie na wypadek pożaru - Rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego - Sposoby gaszenia najczęściej występujących pożarów	- wymienia główne przyczyny pożarów - opisuje zasady postępowania podczas pożaru - wymienia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas pożaru - charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, szkole i najbliższej okolicy - wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego - potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, płonący komputer) - rozpoznaje i opisuje sposób użycia podręcznego sprzętu gaśniczego - rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej - rozpoznaje znaki ewakuacji	- omawia zasady profilaktyki pożarowej - opisuje sposoby gaszenia (w zarodku) najczęściej występujących pożarów - omawia zasady troski o własne bezpieczeństwo podczas pożaru - opisuje sposoby postępowania osób odciętych przez pożar od dróg ewakuacji wyznacza strefę bezpieczeństwa w sytuacji zagrożenia	II.1.7. II.1.10 II.1.12
13. Powódzie i inne zagrożenia naturalne 1 h	- Typowe zagrożenia zdrowia i życia w czasie powodzi - Postępowanie na wypadek powodzi - Zagrożenie lawiną/ śnieżycą - Intensywna śnieżycą - Upały - Wichury - Burze	- przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru i innych klęsk żywiołowych - wymienia główne przyczyny powodzi - opisuje zakres i sposób przygotowania się do planowanej ewakuacji - opisuje zasady postępowania podczas powodzi, śnieżycy, zejścia lawiny wymienia przyczyny i objawy udarów słonecznego i ciepłego - proponuje odpowiednie działania zapobiegawcze i ratownicze wobec narastającej fali upałów	- omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych - wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność - uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice - opisuje znaczenie kodu kolorystycznego I sygnalizacji manualnej w kontakcie ofiar powodzi z zespołami ratowniczymi - przedstawia zasady postępowania w razie zagrożenia lawiną	II.1.7. II.1.10 II.1.11.

	• Wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę • Zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry • Zabezpieczanie żywności i wody przed skażeniami • Zabiegi specjalne i sanitarne • Odkazanie, dezaktywacja, dezynfekcja, deratyzacja	• wyjaśnia znaczenie pojęć: odkazanie, dezaktywacja, dezynfekcja, deratyzacja • wyjaśnia, na czym polegają zabiegi specjalne i sanitarne • omawia sposoby ochrony żywności i wody przed skażeniami • omawia sposób użycia indywidualnego pakietu przeciwichemicznego i indywidualnego pakietu radioochronnego	wykorzystaniem toksycznych środków przemysłowych oraz bojowych środków trujących	II.2.7.
16. Wypadki i inne zagrożenia spowodowane działalnością człowieka 1 h	• Wypadki komunikacyjne • Katastrofy budowlane • Wyciek gazu z instalacji w budynku mieszkalnym • Znalezienie niewypału lub niewybuchu	• opisuje obowiązki pieszego i kierowcy podczas przejazdu pojazdu uprzywilejowanego • opisuje postępowanie ratownicze w przypadku : ○ katastrofy budowlanej (zagruzowanie) ○ katastrofy przemysłowej ○ awarii komunalnej ○ wypadków i katastrof komunikacyjnych ○ wypadku drogowego ○ znalezienia niewypału lub niewybuchu	• podaje przykłady najczęściej występujących okoliczności znalezienia niewypałów/ niewybuchów • opisuje prawidłowe zachowanie się kierowców na autostradzie, tworzących tzw. korytarz życia • charakteryzuje sposób wydobywania z pojazdu nieprzytomnych ofiar wypadku	II.1.7. II.1.14.
R. 3. Bezpieczeństwo i system obronny państwa				
17. Bezpieczeństwo państwa 1 h	• Geopolityczne, militarne i gospodarcze aspekty bezpieczeństwa państwa • Elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego instytucje • Zadania prezydenta, parlamentu i rady ministrów w dziedzinie obronności	• charakteryzuje geopolityczne aspekty bezpieczeństwa państwa • wymienia zadania parlamentu, prezydenta, rady ministrów w dziedzinie obronności oraz elementy systemu obronnego państwa • rozróżnia zagrożenia czasu pokoju i zagrożenia czasu wojny • opisuje istotę oraz wymienia elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego	• identyfikuje i charakteryzuje dziedziny bezpieczeństwa państwa • opisuje podstawowe zadania zarządzania kryzysowego i jego istotę • wymienia zadania Sił Zbrojnych RP podczas klęsk żywiołowych • definiuje pojęcia siatki bezpieczeństwa oraz infrastruktury krytycznej	I.1.1. I.1.2. I.1.4. I.1.5. I.1.7. I.1.8. I.1.9. I.1.10. I.1.11.

	• Zarządzenia wydawane w związku z kryzysem, stany nadzwyczajne • Formacje służb mundurowych zapewniające bezpieczeństwo państwa • Zadania i kompetencje władz samorządowych w dziedzinie obronności • Świadczenia obywateli na rzecz obronności	poszczególne instytucje, charakter związków między nimi • opisuje ogólne zasady pełnienia służby wojskowej w Polsce • zna i wymienia rodzaje świadczeń obywateli na rzecz obronności oraz zadań i kompetencji władz państwowych i samorządowych w tym zakresie • podaje przykłady zarządzeń, jakie mogą wydać władze w związku z kryzysem • zna i wymienia nazwy formacji mundurowych układu pozamilitarnego państwa oraz wyjaśnia rolę i zadania tych służb w systemie bezpieczeństwa państwa • wymienia i charakteryzuje nadzwyczajne stany konstytucyjne w RP		I.1.12 I.1.13.
18. Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej 1 h	• Zadania, struktura, wyposażenie i uzbrojenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej • Stowarzyszenia i organizacje działające na rzecz obronności • Wojska Obrony Cyberprzestrzeni	• omawia zadania, strukturę oraz podstawowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej • rozpoznaje podstawowe typy uzbrojenia • zna i określa zakres działania wybranych organizacji proobronnych, których definicję określa ustawa o obronie Ojczyzny, zwanych dalej organizacjami proobronnymi	• charakteryzuje przeznaczenie wybranych rodzajów wojsk • opisuje sposoby realizacji służby wojskowej w rezerwie • określa zakres działania wybranych stowarzyszeń i organizacji, jak: Liga Obrony Kraju, Polski Czerwony Krzyż, Związek Strzelecki „Strzelec” • opisuje zadania Wojsk Obrony Cyberprzestrzeni	I.3 I.5

19. Ochrona ludności i dóbr kultury oraz obrona cywilna 1 h	• Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca • Wybrane regulacje międzynarodowego prawa humanitarnego • Konwencje haskie i genewskie • Zadania i podstawy organizacji obrony cywilnej • Ochrona dóbr kultury	• omawia formy organizacyjne i podstawy prawne funkcjonowania ochrony ludności oraz obrony cywilnej w Rzeczypospolitej Polskiej • identyfikuje obiekty opatrzone międzynarodowymi znakami ochrony zabytków • omawia zadania Obrony Cywilnej w Polsce • trafnie umiejscawia organy OC, określa ich kompetencje	• wyjaśnia podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarnego • charakteryzuje zakres działania Ruchu Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca • wymienia podstawowe dokumenty ONZ regulujące funkcjonowanie obrony cywilnej na świecie • przedstawia wybrane regulacje Międzynarodowego Prawa Konfliktów Zbrojnych (ilustruje przykładami z najnowszej historii)	II.1.1 II.1.2 II.1.3 II.1.6
R. 4. Edukacja obronna				
20. Sztuka przetrwania w sytuacji zagrożenia 1 h	• Ograniczenia organizmu ludzkiego związane z brakiem snu, wody i pożywienia oraz wpływem czynników atmosferycznych na możliwości przetrwania • Zjawisko paniki i sposoby jej przeciwdziałaniu • Środki podręczne do zwiększenia szans przetrwania • możliwości pozyskania wody i pożywienia występujące w środowisku naturalnym	• wymienia graniczne wartości typowe dla wytrzymałości ludzkiego organizmu w zakresie dostępu do powietrza, wody, żywności oraz długości snu w rytmie dobowym • wymienia objawy niedożywienia, odwodnienia, wychłodzenia i przegrzania organizmu • omawia zjawisko paniki • wymienia podstawowe środki podręczne, zwiększające szanse przetrwania • wymienia najprostsze sposoby pozyskania wody i żywności w środowisku naturalnym • proponuje zawartość własnego „plecaka ucieczkowego” • proponuje sposoby pozyskania wody i pożywienia w terenie przygodnym	• wyjaśnia praktyczne sposoby przeciwdziałania panice • wyjaśnia znaczenie odporności psychicznej dla normalnego funkcjonowania społecznego, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń kryzysowych • wyjaśnia praktyczne zastosowanie zasady „3F”, czyli „uciekaj, schowaj się, walcz” • opisuje sposoby wymienionych przez siebie środków podręcznych, które zwiększają szanse przetrwania • wyjaśnia znaczenie pojęć survival i prepping	IV.1.1 IV.1.2 IV.1.3 IV.1.4 III.19.e

21. Szkolenie strzeleckie 3 h	- Zasady składania i rozkładania broni - Wykonanie strzelania z użyciem broni: - kulowej - pneumatycznej - replik ASG, - przy wykorzystaniu strzelnic wirtualnych albo laserowych	- zachowuje elementarne zasady bezpieczeństwa podczas posługiwania się bronią lub jej repliką (BOLS) - wyjaśnia znaczenie pojęć: całkowita i częściowa rozbiórka broni - wskazuje i nazywa podstawowe części konstrukcyjne broni (krótkiej, długiej) - dokonuje częściowej rozbiórki broni, zachowując odpowiednią kolejność odłączania poszczególnych elementów konstrukcyjnych udostępnionego egzemplarza broni strzeleckiej - prawidłowo składa broń po zakończonej rozbiórce częściowej - bezpiecznie sprawdza działanie wszystkich złożonych elementów - przestrzega regulaminu strzelnicy - wykonuje polecenia prowadzącego strzelanie - przyjmuje postawy do strzelania z broni krótkiej i długiej (stojąc, klęcząc, leżąc) - opisuje indywidualne ochronniki wzroku i / lub słuchu - ładuje i odbezpiecza oraz zabezpiecza broń - zgrywa przyrządy celownicze - płynnie pracuje „na spuście” - przedkłada broń „do przejrzenia” i oddaje strzał kontrolny	- wyjaśnia praktyczne przeznaczenie przeprowadzania częściowej i/ lub całkowitej rozbiórki broni - wylicza podstawowe środki do konserwacji broni - koryguje skuteczność kolejnych strzałów, obserwując zachowanie celu - razi cel przynajmniej trzema trafieniami (3/10) - uzyskuje odpowiednie skupienie przestrzelin na tarczy (zależnie od rodzaju broni i dystansu strzelania) - usuwa przyczyny zacięcia się broni - wtosuje „wskaźnik bezpieczeństwa” - wyjaśnia wpływ rodzaju przyrządów celowniczych i rodzaju amunicji na efekty strzelania	IV.3.1 IV.3.2
TEMAT DODATKOWY				
22. Edukacja zdrowotna (wybrane)	- kontrola własnego stanu zdrowia - choroby cywilizacyjne - stres i sposoby walki z nim	określa podstawowe parametry zdrowego organizmu ludzkiego (temperatura, puls, ciśnienie tętnicze, oddech)	- wymienia typowe objawy depresji - proponuje sposoby uniknięcia najczęstszych uzależnień behawioralnych	

zagadnienia) 1 h	• wybrane problemy zdrowia psychicznego • depresja • zaburzenia odżywiania • uzależnienia behawioralne	• wymienia główne choroby cywilizacyjne oraz ich przyczyny • wymienia najskuteczniejsze sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym • proponuje skuteczne sposoby ograniczające skutki stresu	• wymienia główne przyczyny otyłości i jej negatywne skutki zdrowotne	
Podsumowanie i sprawdzian	• Podsumowanie wiadomości • Sprawdzian praktyczny i teoretyczny • Omówienie i poprawa sprawdzianu • Powtórzenie najistotniejszych wiadomości, rozwinięcie wybranych treści	Razem: 29 h Powtórzenie i podsumowanie wiadomości po każdym rozdziale: 4 h Do dyspozycji nauczyciela: 2 - 3 h		